

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs II. Vtrum Angeli poßint immutare voluntatem hominis. artic. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

esse, iuxta ea quae quaestione quinquagesimafexta, articulo secundo dicta sunt, & qua communiter à Doctoribus Scholasticis asseruntur, praesertim in 2. distinctione 8.

ARTICVLVS II.

Virum Angeli possint immutare voluntatem hominis.

Angeli quomodo mouere possint humanam voluntatem.

QVÆ circa modum, quo vnus Angelus mouere, aut non mouere potest voluntatem alterius quaestione 106. articulo secundo dicta sunt, intelligi etiam debent circa modum, quo Angelus mouere potest hominis voluntatem in modum suadentis, ac propo- nentis amabile, aut odibile obiectum, potest Angelus mouere voluntatem hominis, vel proponendo illi exterius obiecta, vel excitando in viribus sentientibus internis imaginarias visiones ac cogitationes, modo articulo praecedente explicato, & explicando adhuc duobus sequentibus articulis. Potest etiam mouere hominis voluntatem excitando passiones in parte sensitua, quae in organo residet corpore: harum quippe apprehensione vehementer allicitur, & inclinatur voluntas, non tamen illi imponitur necessitas. Quod fit, vt Angelus nulla ratione possit inferre necessitatem humanae voluntati. Modum quo appetitus sensitui moueat per passiones humanam voluntatem, explicauimus 1. 2. quaest. 9. artic. 2.

ARTICVLVS III.

Virum Angelus possit immutare imaginationem hominis.

Angeli immutare non possunt species in hominis imaginatione.

OMNINI consensu Doctores affirmant non posse ab Angelo immutari hominis imaginationem imprimendo ei de nouo species, vt Diuus Thomas hoc loco in responsione ad secundum affirmat. Vnde efficere nequit, vt homo natus caecus imaginationem habeat coloris. Potest nihilominus multis aliis modis versare imaginationem ad varias cognitiones mediantibus speciebus, quas imaginatio in se habet.

Angeli quomodo valent hominis cognitionem ad multa eaque miranda excitare.

In primis, quod melior est dispositio ex parte organo, & plures, ac puriores sunt spiritus sensitui, proportionati tamen ad cognoscendum, eod dilucidior & melior producit cognitione sensus interni, & per consequens etiam intellectus. Vnde ex meliore complexione organorum, quibus insunt interni sensus intellectui seruientes, & magis accommodata ad cognoscendum, prouenit, vt vnus ingeniosior sit, magisque polleat iudicio, quam alius. Quod etiam idem homo vno tempore habet eiusmodi organa minus impedita humoribus crassis, quam alio, & referta pluribus & purioribus spiritibus sensitui ad cognoscendum accommodatis, eod melius per sensus & intellectum agnoscit vno tempore, quam alio: quare cum Angelus possit, humoribus crassis expulsi, organa purgare, vel per motum localem ea immediare expellendo, vel applicando actiua passiuus, eo modo quo pharmacia extrahi solent, purgarique caput solet;

A possit praeterea per motum localem sensitui spiritus attrahere ad organa, & applicando actiua, sanguinemque defecando, efficere, vt plures generentur, vniue euehere potest potentias ad multa intelligenda, quae alioquin non possent intelligere.

Deinde cum aptare possit organum memoriae sensituae, vt facilius ac melius species rerum retineat, idque vel extrahendo per motum localem quae id impediunt, vel applicando actiua, quibus illa expellantur & inducantur, quae ad id conducunt, sanè efficere poterit, vt homo memoriae felici praestet.

B Praeterea ex vario motu spirituum ac humorum in organo sensus interni, ex varia affectione corporis, varioque motu spirituum, humorum, & sanguinis in irascibili & concupiscibili, quibus passiones excitantur, euenit, vt homo, modò de hac re, modò de illa incipiat cogitare, & vt vehementius, aut minus vehementer cogitationem ad hoc, vel illud applicet, plusque aut minus in ea cogitatione persistat. Quare hac ratione, commouendo spiritus & humores organorum, tam sensum internorum, quam irascibilis & concupiscibilis, commouendoque alias partes corporis, poterit excitare varias cogitationes, luxuria, vindictae, auaritiae, rerum laetiarum, tristitiam, piarum, &c. non quidem immittendo de nouo speciem in sensum internum, aut cogitationem ipsam vnà cum sensu efficiendo, sed modis explicatis, efficiendo, vt potentia nunc concurrat cum specie huius obiecti, vehementiusque, aut minus vehementer ad id commoueat, nunc verò cum specie alterius obiecti.

Damones qua ratione possint varias tentationes commouere.

C Cum verò ad cognitionem necessaria sit aduertentia potentiae, quemadmodum nimia occupatio & distractio in aliis cogitandis impedit inspirationes & immisiones, quas bonus Angelus in cogitationem effundit, sic quoque studium & applicatio ad pia cogitanda impedit, ne Angelus malus cogitationes pessimas immittat, vt Diuus Bonauentura in secunda distinctione octaua, secunda parte, distinctione quaestione quarta, & Gabriel eadem distinctione, quaestione secunda rectè affirmant, vniuersimque, qui otiosi sunt, tentationibus sunt expositi, facillèque patiuntur cogitationes pessimas ab Angelo malo immittas, quas non tam facillè in se sentiunt, qui vel literarum studiis, vel aliis honestis occupationibus detinentur. Vnde Hieronymus ad Paulinum, semper aliquid operis facito, vt te diabolus inueniat occupatum, non enim facillè capitur à diabolo, qui bono vacat exercitio.

Tentationes demonum quo pacto impediuntur.

D Demum, quemadmodum homo, pro suo arbitratu, ex speciebus rerum, quas vidit per imaginationem constringit notitias rerum, quas non vidit, vt montis auri, ex speciebus auri & montis, & interdum id prouenit ex varia commotione, aut dispositione in organo, aut affectione corporis, vt constat, quia interdum ea somniamus, quae numquam vidimus, nunc tristitia, nunc laeta iuxta dispositionem, commotionem, aut affectionem corporis: sic etiam Angelus efficiendo in corpore similem dispositionem, ac affectionem, aut longè dissimilem, quam nouerit ad id esse magis aptam, efficere in nobis poterit cogitationes rerum, quas numquam vidimus. Praeterea sicut ex commistione humorum, vt ex abundantia sanguinis permisti biliosus & melancholicis humoribus in caput ascendentibus, sunt saepe variae apparitiones in imaginatione mediantibus speciebus, vel obiectorum praesentium, vel quae in sen

Angeli mali qua ratione varias apparitiones in sensibus internis efficiant.